

Κωνσταντίνα Τουρβά

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι της ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelpaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelpaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Στα έργα της Τουρβά με τίτλο «Γαζί το Γαζί» δεν φαίνεται πουθενά η εργάτρια, παρά μόνο το προϊόν της εργασίας της. Η έμφαση στα έργα αυτά, δίνεται στα υφάσματα, στις κλωστές, στις μηχανές και στα ανάλογα εργαλεία της ραπτικής. Το πρόσωπο της γυναίκας, το σώμα της, τα χέρια της, απουσιάζουν από τις εικόνες αυτές που φιλοτεχνεί

Μέρος 3ο

Η Κωνσταντίνα Τουρβά με την σειρά των έργων «Γαζί το Γαζί», αναδεικνύει ακριβώς αυτό το πρόβλημα, της υποβαθμισμένης γυναικείας παρουσίας μέσα στην κοινωνία γενικά, καθώς η μόνη λειτουργία που της αναγνωρίζεται, είναι ότι σχετίζεται με την γονιμότητα, όχι με ότι έχει σχέση με το θέμα της κοινωνικής εργασίας. Στα έργα της Τουρβά με τίτλο «Γαζί το Γαζί» δεν φαίνεται πουθενά η εργάτρια, παρά μόνο το προϊόν της εργασίας της. Η έμφαση στα έργα αυτά, δίνεται στα υφάσματα, στις κλωστές, στις μηχανές και στα ανάλογα εργαλεία της ραπτικής. Το πρόσωπο της γυναίκας, το σώμα της, τα χέρια της, απουσιάζουν από τις εικόνες αυτές που φιλοτεχνεί. Στα έργα αυτά αποτυπώνεται χωρίς συναισθηματισμούς και εκδραματισμούς, χωρίς χρωματικές υπερβολές, σχεδόν εννοιολογικά, η σχέση που υπάρχει μεταξύ εργασίας και παρουσίας-απουσίας της εργαζόμενης μετανάστριας από το προϊόν της εργασίας της. Στα έργα το προϊόν της εργαζόμενης είναι παρόν, όχι όμως και η εργαζόμενη. Όπως είδαμε στο έργο του Παπαλιώζη, ο εργαζόμενος άνδρας έχει παρουσία, αν και υποβαθμισμένη. Η παρουσία του μας φανερώνει κάτι από την κοινωνική του μοναξιά, την έλλειψη επικοινωνίας μέσα στο χώρο που ζει και κινείται. Στο έργο της Κ. Τουρβά, η γυναίκα εργαζόμενη δεν φαίνεται να έχει καμία παρουσία. Στο «Γαζί το Γαζί» η μετανάστρια γυναίκα δεν έχει ούτε πρόσωπο, ούτε σώμα. Αυτή την απουσία θα τη δούμε στις θεματικές σειρές που δημιουργήσει, λες και αυτή η έλλειψη αποτελεί το κεντρικό στοιχείο στο έργο της. Αντί της εικόνας της μετανάστριας, έχουμε ενδεικτικά στοιχεία και ίχνη της εργασίας της, των ψυχολογικών της εντάσεων, που η εξωτερική τους δείχνει και την αιτία της προέλευσής τους. Στη σειρά των έργων αυτών, βλέπουμε υφάσματα και καμβάδες τα οποία διατρέχονται από «γαζωμένες» μαύρες γραμμές, από κλωστές που μηχανικά και επαναλαμβανόμενα διατάχθηκαν πάνω στα υφάσματα, όπου αναδύεται περισσότερο η παρουσία της ραπομηχανής, παρά της εργάτριας-γαζώτριας. Έχουμε μπροστά μας το προϊόν της εργασίας, όχι το άτομο που εργάστηκε. Η εργάτρια είναι απύσχα. Δεν έχουμε την εικόνα της εργαζόμενης, κάποια φιγούρα τέλος πάντων, που ο όγκος της και τα μορφολογικά της χαρακτηριστικά, να προβάλλουν κάποια αντίληψη σαφήνειας ή ασάφειας, ενότητας ή κατακερματισμού και διάσπασης του Είναι της. Μένουμε με την αίσθηση μιας ύπαρξης που ενώ είναι παραγωγική και θετική μέσα στην κοινωνία, δεν έχει παρουσία, η εργασιακή προσφορά, δεν εξασφαλίζει στη μετανάστρια, την αποδοχή της

Bonegilla. Εκτύπωση Gum by chromate σε τεμάχια σκυροδέματος, Σίδνεϊ 1984

ως προσώπου.

Επιπλέον στα έργα αυτά λείπει από το πλάνο ο εργασιακός χώρος. Δεν έχουμε καν την αίσθηση ενός κενού χώρου, όπως στον Παπαλιώζη. Έχουμε αποκλειστικά και μόνο το προϊόν της εργασίας, ως ένα υλικό διαπερασμένο από τη μαύρη κλωστή μηχανικά και βίαια. Η παρουσία της μετανάστριας εργάτριας, προβάλλεται στα έργα αυτά, σε διάσταση με την κοινωνία και τον εργασιακό χώρο. Αναδεικνύεται η κοινωνική της θέση στα πλαίσια μιας μεταναστευτικής εργατικής τάξης, από την οποία λείπει η όποια αίσθηση παρουσίας της μέσα σε γνώριμο κοινωνικό περιβάλλον. Τα έργα αυτά προσδιορίζουν ακόμα τη χρήση τους, σε διάσταση με τον δημόσιο μεταναστευτικό χώρο, ο οποίος κάνει αποδεκτή μόνο την επιτυχία του μεταναστευτικού υποκειμένου.

Την εποχή που εργάζεται επάνω στα συγκεκριμένα έργα, η Τουρβά θα γράψει και ποιήματα, που εκφράζουν την απαίτηση της κοινωνίας προς την γυναίκα, να λειτουργεί διπολικά, ως παραγωγικό στοιχείο μέσα στον εργασιακό χώρο, αλλά παράλληλα να κρύβει τις «φθο-

ρές» που υπόκειται, και την αποξένωση που υφίσταται μέσα στον καπιταλισμό. Σε δημοσιευμένα ποιήματά της το 1982 στο Art in Print, ένα λεύκωμα με καλλιτεχνικές εργασίες γυναικών της Αυστραλίας που τύπωσαν οι ίδιες οι γυναίκες, γράφει:

Without Image

Wear a smile and hide
hide your fears create myths build your image,
refine it
beautify it.
Cover the mildew with silk keeping you
nonexistence discreet build your image
look for your speech,
be seen in a prestige vehicle
polish your nails
your manners
emerge from your sallowness
come to the surface
stand tall
build your image.
Now the mask is your skin
truth is buried forgotten
only dust remains
who needs it?